

UNIUNEA AVOCAȚILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

CODUL DEONTOLOGIC AL AVOCAȚILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

(Adoptat de Congresul Avocaților din 20 decembrie 2002, cu modificările și completările adoptate de Congresul Avocaților la 23 martie 2007 și la 01 iulie 2016)

PREAMBUL

1. Misiunea avocatului

- (1) În Republica Moldova avocatul îndeplinește un rol eminent în promovarea protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.
- (2) Scopul exercitării profesiei de avocat îl constituie acordarea asistenței juridice calificate persoanelor fizice și juridice în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime.
- (3) În exercitarea profesiei, avocatul este obligat să acționeze pentru a asigura accesul liber la justiție și dreptul persoanei la un proces echitabil, să contribuie, prin toate mijloacele legale, la protejarea profesiei, demnității și onoarei corpului de avocați.

2. Natura normelor deontologice

- (1) Codul deontologic al avocatului (în continuare – Cod) stabilește regulile de conduită a avocatului.
- (2) Normele deontologice se interpretează în baza principiilor generale ale profesiei de avocat. Nerespectarea acestor norme constituie temei pentru intentarea unei proceduri disciplinare.
- (3) Normele deontologice se vor aplica avocaților și avocaților stagiați, atât pe teritoriul Republicii Moldova, cât și în străinătate, privind:

(a) orice raport profesional al unui avocat sau avocat stagiar din Republica Moldova cu un avocat dintr-un alt stat;

(b) activitatea profesională a unui avocat sau avocat stagiar din Republica Moldova într-un alt stat, indiferent dacă avocatul se află sau nu acolo.

(4) Scopul prezentului Cod rezidă în reglementarea standardelor de integritate și de conduită ce urmează a fi respectate de avocați, în formarea și promovarea unei culturi profesionale adecvate, prevenirea abaterilor disciplinare, informarea publicului cu privire la conduita profesională a avocaților, crearea unui climat de încredere și respect reciproc în societate.

(5) Libertatea și independența profesiei de avocat sunt atribute exclusive ale persoanei ce exercită profesia de avocat în temeiul Legii cu privire la avocatură și al prezentului Cod.

(6) Normele de deontologie profesională reglementate de prezentul Cod sunt destinate să garanteze îndeplinirea de către avocat a misiunii sale pentru buna funcționare a justiției și realizarea drepturilor justițiabililor.

(7) Jurământul avocatului constituie esența juridico-morală de exercitare a profesiei.

(8) În exercitarea dreptului său de a asista și a reprezenta clientul în fața tuturor organelor de drept, a instanțelor de judecată, a autorităților și instituțiilor publice și private, avocatul este în drept să aplice orice mijloc legal de exercitare a dreptului de apărare.

(9) În cadrul procedurilor disciplinare, avocatul urmează să coopereze, în mod rezonabil, cu Comisia de etică și disciplină pentru exprimarea poziției sale.

Capitolul I **Principii generale**

1. Independența

(1) Exercițând profesia de avocat, fiecare avocat este obligat să întreprindă acțiuni corespunzătoare pentru a-și asigura independența și libertatea de exercitare a profesiei. Îndatoririle multiple ale avocatului îi impun acestuia independența absolută, liberă de orice influență, derivată din propriile interese sau din cele ale persoanelor-terțe.

(2) Avocatul trebuie să evite orice prejudiciere a independenței sale și să vegheze la respectarea eticii profesionale.

2. Încrederea și integritatea morală

(1) Relațiile dintre avocat și client sunt bazate pe onestitate, probitate, echitate, corectitudine, sinceritate și confidențialitate.

(2) Responsabilitatea avocatului include și comportamentul acestuia în exercitarea profesiei și în afara ei. Comportamentul avocatului în afara exercitării profesiei poate conduce la sancțiuni doar în cazuri excepționale.

3. Confidențialitatea

(1) Natura misiunii avocatului este prezumată a fi depozitarul secretelor clienților săi și al comunicărilor confidențiale, fiind un drept și o datorie fundamentală a avocatului. Obligația de a păstra secretul profesional este absolută și nelimitată în timp.

(2) Obiectul secretului profesional îl constituie chestiunile pentru care o persoană a solicitat asistență juridică, esența consultațiilor oferite de avocat, procedeele de strategie și tactică ale apărării sau reprezentării, datele privind persoana care a solicitat asistență și alte împrejurări care rezultă din activitatea profesională a avocatului.

(3) Obiectul confidențialității se extinde asupra tuturor activităților profesionale ale avocatului și ale angajaților biroului asociat sau cabinetului, după caz.

(4) Nici o presiune sau ingerință a unei autorități publice sau de altă natură nu-l poate obliga pe avocat să divulge secretul profesional, cu excepția cazurilor prevăzute expres de lege, sau pentru a intenta o acțiune ori pentru a asigura apărarea în cadrul unui litigiu dintre avocat și client.

4. Competența

Avocatul realizează activitatea încredințată bazându-se pe competența sa profesională. Avocatul are obligația să-și îmbunătățească continuu

formarea profesională și să depună eforturi pentru a-și menține un nivel înalt al calificării profesionale.

5. Incompatibilități

Profesia de avocat în Republica Moldova este incompatibilă cu:

- a) orice funcție retribuită, cu excepția funcțiilor legate de activitatea științifică și didactică, precum și de activitatea în calitate de arbitru al judecării arbitrale (arbitrajului), mediator;
- b) activitatea de întreprinzător;
- c) activitatea de notar.

6. Publicitatea personală

(1) Publicitatea avocatului trebuie să fie veridică și exactă, ca formă și conținut, respectându-se secretul profesional și alte principii esențiale ale profesiei, nu trebuie să conțină informații înșelătoare sau care ar putea induce în eroare sau ar afecta imaginea profesiei ori reputația colegilor.

(2) Reglementările detaliate și restricțiile referitoare la publicitatea avocatului se conțin în Statutul profesiei de avocat.

(3) Oficiul avocatului nu poate fi amplasat în incinta clădirilor în care funcționează organele de urmărire penală, procuratura, instanțele de judecată, precum și la domiciliul acestuia. Amplasarea oficiului avocatului în incinta propriului domiciliu este posibilă numai cu condiția rezervării unei încăperi, dedicate activităților profesionale, cu intrare externă separată.

Capitolul II Relațiile cu clienții

1. Interesul clientului

Sub rezerva respectării normelor legale și a normelor deontologice, avocatul are obligația să apere interesele clientului său, inclusiv în raport cu propriile interese, cu interesele altui avocat sau interesele statului.

2. Relațiile cu clienții

(1) Avocatul acționează doar atunci când este împuternicit de clientul său, în baza contractului de asistență juridică, ori dacă este numit din oficiu, la cererea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, sau dacă acordă, la solicitare, asistență juridică gratuită garantată de stat.

(2) Avocatul își consultă clientul în mod conștiincios și își informează cu diligență clientul cu privire la evoluția cauzei ce i-a fost încredințată.

(3) Avocatul nu este în drept să accepte o cauză dacă este sigur că nu are competența necesară pentru a se ocupa de această cauză, exceptând cazul în care cooperează cu un alt avocat care are competența respectivă.

(4) Avocatul nu poate accepta o cauză atunci când, din pricina altor obligații, se află în imposibilitate să se ocupe de ea cu promptitudine sau să consulte corect clientul.

(5) În cazul în care avocatul se află în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile, trebuie să se asigure că respectivul client poate contracta, în timp util, un alt avocat care să-i ofere asistența juridică necesară, pentru a evita prejudicierea clientului.

(6) Relațiile cu clientul trebuie să fie oficiale, bazate pe respect reciproc.

(7) Deși interesul clientului este primordial, avocatul nu-și va subordona integritatea personală și profesională clientului său. Avocatul nu este în drept să accepte o propunere frauduloasă și este obligat să acționeze în conformitate cu legea.

(8) Avocatul nu va face promisiuni cu privire la rezultatul sarcinii preluate, indiferent de faptul cât de previzibil este acesta, în special când rezultatul depinde de decizia instanței de judecată, a unei autorități publice sau a unui terț.

Capitolul III

Conflictul de interese

(1) Avocatul nu este în drept să consulte, să reprezinte ori să apere mai mult de un client în una și aceeași cauză atunci când interesele acestora sunt

conflictuale sau dacă există realmente riscul de a apărea un astfel de conflict de interese.

(2) Avocatul trebuie să se abțină de a se mai ocupa de cauzele tuturor clienților implicați în cazul în care intervine un conflict de interese al acestora, când secretul profesional riscă să fie violat sau dacă independența sa riscă să fie pusă la îndoială.

(3) Avocatul nu este în drept să accepte o cauză a unui client nou, dacă secretul informațiilor încredințate de un vechi client riscă să fie violat sau atunci când cunoașterea de către avocat a cauzelor vechiului client îl favorizează pe noul client în mod nejustificat.

Capitolul IV Onorariile avocaților

1. Stabilirea onorariilor

(1) Avocatul trebuie să-și informeze clientul privitor la onorariu, iar valoarea însumată a onorariilor trebuie să fie echitabilă și justificată. În cazurile patrimoniale, onorariul poate fi stabilit în cotă procentuală.

(2) Când avocatul solicită achitarea unei sume din onorariu cu titlu de cheltuieli efectuate în avans și/sau a onorariului, aceasta nu trebuie să depășească estimarea rezonabilă a onorariului și a cheltuielilor probabile în cauză.

(3) În cazul neachitării datoriilor aferente onorariilor și cheltuielilor, avocatul este în drept să renunțe la cauza respectivă și să se retragă respectând dispozițiile prezentului Cod.

2. Împărțirea onorariilor cu o persoană care nu este avocat

Avocatului îi este interzis să împartă onorariul cu o persoană care nu este avocat. Prevederea menționată nu se aplică sumelor sau compensațiilor vărsate de către avocat moștenitorilor unui avocat decedat sau unui avocat

care și-a dat demisia pentru a se prezenta ca succesor al clientelei acestuia.

Capitolul V

Relațiile cu instanțele de judecată și alte organe jurisdicționale

(1) Avocatul este obligat să manifeste un comportament respectuos în fața instanțelor de judecată, solicitându-le acestora respectul și tratamentul reciproc în calitate de avocat. Avocatul care se prezintă în fața instanțelor de judecată sau care participă la o procedură judiciară trebuie să respecte regulile de conduită aplicabile în instanța de judecată. Obligația de a respecta aceste reguli nu limitează avocatul să obiecteze împotriva acțiunilor judecătorului sau să exercite alte drepturi procedurale.

(2) Avocatul apără și reprezintă clientul în mod conștiincios, fără a ține cont de propriile sale interese sau de interesele unei terțe persoane și nici de alte circumstanțe ce l-ar putea influența.

(3) Avocatul nu este în drept să furnizeze judecătorului, cu bună-știință, o informație falsă sau de altă natură, să-l inducă pe acesta în eroare. Avocatul nu poartă răspundere pentru veridicitatea informațiilor prezentate de către client.

(4) Normele aplicabile în cazul relațiilor dintre avocat și judecător se aplică în egală măsură și altor organe jurisdicționale.

Capitolul VI

Raporturile dintre avocați

1. Colegialitatea

(1) Colegialitatea impune niște relații bazate pe încredere, în interesul clientului, pentru a evita procesele inutile și orice comportament susceptibil să afecteze reputația profesiei.

(2) Colegialitatea nu poate fi în contradicție cu interesele avocaților și interesele clientului.

(3) Avocatul este obligat să manifeste față de orice coleg avocat un comportament colegial și respectuos.

(4) Adresându-se către un alt coleg avocat sau vorbind despre acesta, avocatul este obligat, înainte de a pronunța numele și prenumele acestuia, să utilizeze formulele "domnul avocat", "doamna avocat", iar în adresarea către președintele Uniunii Avocaților, membrii Consiliului Uniunii Avocaților, decanul Baroului, membrii Comisiei pentru etică și disciplină, membrii Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, membrii Comisiei de cenzori și către șeful Biroului Asociații de avocați să utilizeze cuvântul "maestre".

2. Cooperarea dintre avocații din state diferite

(1) Este de datoria oricărui avocat ca, la solicitarea unui avocat dintr-un alt stat, să se abțină să accepte o cauză pentru care nu are competența necesară. Într-o astfel de situație, el trebuie să-și ajute colegul să intre în contact cu un alt avocat care să aibă capacitatea de a-i oferi serviciul cerut.

(2) Atunci când avocații din două state diferite activează împreună, amândoi au datoria de a ține cont de diferențele care pot exista între sistemele lor de drept, barourile lor, competențele și obligațiile lor profesionale.

3. Corespondența transmisă între avocați

(1) Avocatul, care adresează unui alt avocat o comunicare căreia dorește să i se confere un caracter "confidențial", va trebui să precizeze acest lucru din momentul expedierii respectivei comunicări.

(2) În cazul în care destinatarul comunicării nu îi conferă acesteia un caracter "confidențial", avocatul va trebui să o returneze expeditorului fără a lua cunoștință de conținutul acesteia.

4. Onorariile pentru recomandare

(1) Avocatul nu poate nici să pretindă și nici să accepte din partea altui avocat sau din partea vreunui terț un onorariu, un comision sau altă

compensație pentru faptul că a recomandat un avocat unui client sau că a trimis un client la un avocat.

(2) Avocatul nu poate oferi nimănui un onorariu, un comision și nici o altă compensație pentru că i-a fost prezentat un client.

5. Comunicarea cu partea adversă

Avocatul nu poate intra în relație directă cu o persoană, cu privire la o anumită cauză, atunci când știe că această persoană este reprezentată sau asistată de un alt avocat, exceptând cazul în care el are acordul colegului său și se angajează să-l informeze pe acesta.

6. Schimbarea avocatului

(1) Un avocat nu poate succeda altui avocat în apărarea intereselor unui client, într-o cauză determinată, decât cu condiția ca, în prealabil, să-și fi anunțat colegul.

(2) În cazul în care, în interesul clientului, se impune întreprinderea unor măsuri urgente, înainte de a putea fi îndeplinite condițiile stabilite în alineatul de mai sus, avocatul poate întreprinde aceste măsuri cu condiția de a-l informa neîntârziat pe predecesorul său.

7. Pregătirea avocaților începători

(1) Pentru a spori încrederea și cooperarea dintre avocați, în interesul clienților, este necesar să fie promovată instruirea continuă în scopul unei bune pregătiri în domeniul jurisprudenței, inclusiv a normelor procedurale aplicabile. În acest scop, avocatul este obligat să se implice cu toată diligența în pregătirea la nivel avansat a avocaților începători.

(2) În calitate de avocat-îndrumător al unui stagiar poate fi avocatul care întrunește înalte calități morale și profesionale, exercitând profesia de cel puțin 5 ani, și dispune de condiții suficiente pentru a asigura stagiul profesional.

8. Litigiile dintre avocați

(1) Atunci când un avocat este de părere că un coleg avocat a încălcat o normă deontologică, el trebuie să-l atenționeze asupra acestui lucru.

(2) Atunci când între avocați apare un diferend personal, de natură profesională, aceștia trebuie să-l soluționeze mai întâi pe cale amiabilă.

(3) Înainte de a porni o procedură împotriva unui coleg, avocatul trebuie să-l informeze pe decanul Baroului pentru a-i permite să-și dea concursul în vederea soluționării diferendului pe cale amiabilă. Decanul Baroului, la solicitarea avocaților aflați în conflict, poate interveni în calitate de mediator al diferendului.

Capitolul VII

Regulile de comportament al avocatului în societate

(1) Avocatul va avea un comportament demn care să nu prejudicieze imaginea profesiei în societate.

(2) În cazul în care nu au fost create condițiile necesare pentru purtarea robei, avocatul nu este sancționat disciplinar.

(3) În deplasările efectuate în afara teritoriului Republicii Moldova, avocatul va respecta regulile care se impun avocaților în statul respectiv.